

Le Gonideg (1775 – 1838). Bibl bet embannet e 1866 gand Troude.

Troet e oa bet ar Bibl diwar “Biblia sacra vulgatae... (Lugduni, 1738).

Modernnaet eo bet an doare-skriva.

Imlijoud a ra “pehini, pere“, “e peleh“ evel e galleg, ha “penaoz“ en eun doare iskiz a-walh. Faziou kemmaduriou a zo ivez. Reizet int bet. Aliez a-walh e laka reiz eun ano evel hini ar ger kevatal e galleg. Reizet eo bet ar faziou-ze. Lakaad a ra aliez ar raganoiou-gour, renadennoù anezo, en eur plas fall goude ar verb, hag e ra gand ar raganoiou-gour renerien anezo evel pa vefent renadennoù. Aliez a-walh e ra gand ar verb “gervel“ e-leh “eñvel“. Evitañ e talv “ar bobl“ kement ha “tud ar bobl“.

Ha viou-koukoug a zo...

## LEVR NEHEMIAS

### AN EIL EUZ A ESDRAS

#### I. Pennad

*Glahar Nehemias, e bedenn da Zoue.*

1. Geriou Nehemias, mab Helc’hias, Ha c’hoarvezet eo e miz Kasleu, en ugentved bloaz, pa edon e kastell Susi.
2. Hanani , unan euz va breudeur, a zeuas, eñ ha tud euz ar Juda ; ha me a houlennas kelou diganto euz ar Iuzevien a oa chomet goude ar sklaverez, hag a oa c’haoz beo, ha diwar-benn Jeruzalem.
3. Hag i a lavaras din : Ar re a zo chomet goude ar sklaverez, hag a chom c’hoaz er vro, a zo en eur hlahar vraz, hag en eun dismegañs vraz : mur Jeruzalem a zo freuzet, hag he ferzier a zo bet devet gand an tan.
4. Pa glevis ar geriou-ze, eh azezis, e ouelis, hag e ris kañv e-pad meur a zevez ; yuna a ris, hag e pedis dirag Doue an neñv.
5. Hag e liviris :Me az ped, Aotrou Doue an neñv, te pehini a zo braz hag estlammuz, te pehini a vir da gevredigez ha da drugarez e-keñver ar re az kar hag a vir da hourhemennou ;
6. Ra zelaouo da ziskouarn, ha ra zello da zaoulagad, evid ma klevi pedenn da zervijer, ar bedenn a ran hirio dirazout noz-deiz, evid bugale Izrael da zervijerien. Me a anavez ar pehejou o-deus greet bugale Izrael en da eneb ; me ha ti va zad on-eus pehet.
7. Touellet om bet gand an didalvedigez, ha n’on-eus ket miret da hourhemennou, ha da lidou, ha da varnedigeziou, evel ma eh-eus o gourhemennet da Voizez, da zervijer.
8. Az-pezh koun euz ar ger eh-eus roet da Voizez, da zervijer, o lavaroud : Pa ho-pezo torret va lezenn, me ho skigno e-mesk ar poblou.
9. Ha mar distroit etrezeg ennon, ha ma mirit va helennoù, ha mar sevenit anezo, ha pa veh kaset beteg penn ar bed, me ho stollo ahano, hag ho tegaso d’al leh em-eus dilennet evid ma chomje eno va ano.

10. Hag ar re-mañ eo da zervijerien, ha da bobl, eh-eus dasprenet gand da halloud braz, ha gand da zorn kreñv.
11. Me az ped, Aotrou, bezet evezieg da skouarn da bedenn da zervijer, ha da bedenn da zervijerien, pere a zouj da ano ; ha ren hirio da zervijer, ha ro dezañ trugarez dirag an den-ze : rag me a oa koper ar roue.

## II. Pennad.

*Nehemias a zistro da Jeruzalem, hag a laka da zevel he muriou.*

1. Hogen e miz Nisan, en unnegved bloaz euz ar roue Artaksersez, e oe kaset gwin dirag ar roue : ha me a gemeras ar gwin, hag her roas d'ar roue ; ha me a oa evel eun den doaniet dirazañ.
2. Hag ar roue a lavaras din : Perag eo-eñ ken trist da zremm, pa n'az kwelan ket klañv ? N'eo ket kement-se en aner ; hogen ne ouzon ket petra a zo en da galon. Ha me em-boe eun aon vraz-meurbed.
3. Hag e liviris d'ar roue : O ! roue, bev da viken : perag ne ve ket trist va dremm, pa eo dizud ar gêr m'ema enni beziou va zadou, ha pa eo bet devet he ferzier gand an tan.
4. Hag ar roue a lavaras din : Petra a houlennez-te diganen ? Hga e pedis Doue an neñv ;
5. Hag e liviris d'ar roue : Mar kav mad ar roue, ha mar deo hetuz da zervijer dirazout, va has d'ar Judea, da gêr beziou va zadou, evid ma savin anezi a-nevez.
6. Hag ar roue a lavaras din, hag ivez ar rouanez pehini a oa azezet en e gichenn : Pegeid amzer e vezi-te en hent, ha peur e tistroi ? Hag ar roue her havas mad, hag a gasas ahanon, goude m'am-boe merket dezañ an amzer.
7. Ha me a lavaras c'hoaz d'ar roue : Mar kav mad ar roue, roet din liziri evid an duged euz ar vro en tu all d'ar ster, evid ma lezint ahanon da dremenoud, ken na vezin eet er Judea :
8. Hag ivez eul lizer evid Asaf, diwaller koad ar roue, ma roy din koad evid ma hellin goloi doriou touriou an ti, ha muriou kêr, hag an ti e pehini ez in. Hag ar roue hen aotreas din, o veza ma oa mad dorn va Doue warnon.
9. Ha me a yeas da gavoud duged ar vro en tu all d'ar ster, hag e rois dezo liziri ar roue. Hogen ar roue en-doa kaset ganen priñsed, tud a-vrezel, ha marheien.
10. Pa glevas kement-se Sanaballat an Horonitad, ha Tobias ar servijer hag an Ammonitad, e oent glaharet-braz, o veza ma oa deuet eun den a glaske eurvad bugale Izrael.
11. Ha me a yeas da Jeruzalem, hag a chomas eno a-hed tri devez.
12. Ha me a zavas a-hed an noz, ha nebeud a dud ganen ; ha ne liviris da zen ar pez en-doa lakaet an Aotrou em penn da ober e-keñver Jeruzalem : ha ne oa eno marh ebed ganen, nemed an hini war pehini e oan azezet.
13. Ha me a yeas 'hed an noz dre zor an draonienn, ha dirag feunteun an naer, hag e-tal porz an teil, hag e sellis ouz mur Jeruzalem a oa diskaret, hag ouz he ferzier a oa devet gand an tan.
14. Neuze ez is ahano da borz ar feunteun, ha da zan dour ar roue ; ha ne oa ket eno a leh evid treuzi gand ar marh war pehini edon azezet.

15. Hag e pignis, en-dra ma oa c'hoaz noz, dre ar froud, hag e sellis ouz ar vur, hag e teuis adarre da borz an draonienn, hag e tistrois.
16. Koulskoude pennou kêr ne ouient ket peleh e oan eet, na petra a reen ; ha beteg neuze n'em-boa disklêriet netra d'ar Iuzevien, na d'ar veleien, na d'ar re vraz, na da bennou kêr, na d'ar re all pere a rene al labour :
17. Hag e liviris dezo : C'hwi a anavez ar hlahar e pehini emaom, dre an abeg ma eo dizud Jeruzalem, ha ma eo bet devet he ferzier gand an tan : deuit, ha savom a-nevez muriou Jeruzalem, evid na vezim er vezegez.
18. Ha me a roas da anaoud dezo penaoz dorn va Doue a oa bet mad em heñver, hag ar geriou en-doa lavaret ar roue din, hag e liviris dezo : Deom, ha savom a-nevez ar muriou. Hag o daouarn a greñvaas er mad.
19. Pa glevas kement-se Sanaballat, an Honoritad, ha Tobias ar servijer, an Ammonitad, ha Gosem an Arabiad, e rejont goap ahanom, e tisprizjont ahanom, hag e leverjont : Petra a rit-hu aze ? Ha ne zispahit-hu ket ouz ar roue ?
20. Ha me a respontas hag a lavaras dezo : Doue an neñv eo a gennerz ahanom, ha ni a zo e zervijerien ; deom, ha savom a-nevez ar muriou ; hogen n'hoh-eus na lod, na gwir, na koun e Jeruzalem.

### III. Pennad.

*Nivererez ar re a zao a-nevez muriou Jeruzalem.*

1. Neuze Eliasib, ar beleg-braz, a zavas, hag e vreudeur ar veleien, hag e savjont porz an deñved ; e zantellaad a rejont, hag e savjont e berzier, o santellaad anezo, beteg tour ar hant ilinad, beteg tour Hananeel.
2. Ha war harz dezañ e labouras mibien Jeriko ; hag ivez en tu all Zac'har, mab Amri.
3. Hogen mibien Asnaa a zavas porz ar pesked : e dei e rejont hag e lakajont outañ stalafiou, ha potennou, ha barrou. Ha Marimut, mab Urias, mab Akkus, a labouras en o hichenn.
4. Hag en e gichenn e labouras Mosollam, mab Barac'hias, mab Besezebel ; hag en o hichenn, Sadok, mab Baana ;
5. Ha mibien Tekus a labouras e-kichenn ar re-mañ ; hogen ar re vraz anezo ne fellas ket dezo plega o gouzoug da labour o Aotrou :
6. Ha Joiada, mab Fasea, ha Mosollam, mab Besodia, a zavas ar porz koz : e dei a rejont, hag e lakajont outañ stalafiou, ha potennou, ha barrou.
7. Ha Meltias ar Gabaonit, ha Iadon ar Meronalit, pere a oa euz a Habaon hag euz a Vasfa, a labouras e-kichenn ar re-mañ, dirag ti ar rener a oa en tu all d'ar ster.
8. Hag en e gichenn e labouras Eziel, mab Arsia, an orfeber ; hag e-kichenn hemañ e labouras Ananias, mab eul louzaouer, hag i a lezas Jeruzalem beteg mur ar ru vraz<sup>1</sup>.
9. Hag en e gichenn e labouras Rafaia, mab Hur, priñs eur pann euz a Jeruzalem.
10. Hag en e gichenn e labouras Jedaia, mab Haromaf, hag e-keñver e di ; hag e-kichenn hemañ e labouras Hattus, mab Hasebonias ;
11. Mec'hias, mab Herem, hag Hasub, mab Fahat-Moab, a zavas an hanter euz a eur ru, ha tour ar forniou.

---

<sup>1</sup> hag i a lezas Jeruzalem beteg mur ar ru vraz : ?

12. Hag e-kichenn hemañ e labouras Sellum, mab Alohez, priñs eun hanter pann euz a Jeruzalem, eñ hag e verhed.
13. Hanun ha tad Zanoë a zavas porz an draonienn ; ha sevel a rejont hag e lakajont outañ stalafiou, ha potennou, ha barrou, hag ivez mil ilnad a vur beteg porz an teil.
14. Melc’hias, mab Rec’hab, priñs euz a bann Betac’haram, a zavas porz an teil ; e zevel a reas hag e lakaas outañ stalafiou, ha potennou, ha barrou.
15. Sellum, mab Kolhoza, priñs pann Masfa, a zavas porz ar feunteun : e zevel a reas, e dei a reas hag e lakaas outañ stalafiou, ha potennou, ha barrou, hag ivez muriou al lenn anvet Siloe, a-hed garz ar roue beteg an dereziou dre bere e tiskenner euz a gêr David.
16. Goude hemañ e labouras Nebemias, mab Azbok, priñs an hanter euz a bann Betsur, beteg war-harz bez David, ha beteg al lenn a oa bet greet gand eul labour braz, ha beteg ti ar hreñvou<sup>2</sup>.
17. Goude hemañ e labouras al Levited, ha Rehum, mab Benni : ha goude hemañ Hasebias, priñs hanter pann Seila, en e bann e-unan.
18. Goude hemañ e labouras e vreudeur, ha Bavai, mab Enadad, priñs hanter pann Seila.
19. Hag en e gichenn e labouras Aser, mab Josue, priñs Masfa, hag e savas eun eil ment<sup>3</sup>, rag eneb da greh ar horn kreñv.
20. Goude hemañ e labouras Barac’h, mb Zac’hai, war eun eil rann, adaleg ar horn, beteg dor ti Eliasib, ar beleg-braz.
21. Goude hemañ e labouras Merimut, mab Urias, mab Hakkus, war eun eil rann, adaleg dor ti Eliasib, beteg penn ti Eliasib.
22. Goude hemañ e labouras ar veleien, pere a oa e kompezennou ar Jourdan.
23. Goude hemañ e labouras Benjamin ha Hasub e-keñver o zi : ha goude hemañ e labouras Azrias, mab Masias, mab Ananias, e-keñver e di.
24. Goude hemañ e labouras Bengui, mab Henadada, en eil ment, adaleg ti Azarias beteg an distro, ha beteg ar hogn.
25. Falel, mab Ozi, ouz an distro hag an tour a zav euz a di uhel ar roue, da lavaroud eo a-hed porched ar vah. Goude hemañ Fadaia, mab Faros.
26. Hogen an Natineed a chome e Ofel beteg rag-eneb da borz an doureier, war-zu ar zav-heol, ha beteg an tour pehini a oa war ziaavêz.
27. Goude hemañ e labouras mibien Tekua eun eil ment dirag, adaleg an tour braz a oa war ziaavêz, beteg mur an templ.
28. Hogen ar veleien a labouras ouz kreh, adaleg porz ar hezeg, pep hini dirag e di.
29. Goude ar re-mañ e labouras Sadok, mab Emmer, dirag e di. Ha goude hemañ e labouras Semaia, mab Sec’henias, diwaller porz ar zav-heol.
30. Goude hemañ e labouras Hanania, mab Selemias, hag Hanun, c’hwehved mab Selei, eun eil ment : ha goude hemañ e labouras Mosollamm, mab Barac’hias, dirag an orfeber, beteg ti an Natineed hag an dakonerien, war-harz porz ar varnerien, ha beteg kambr ar hogn.
31. Hag a-hed kambr ar hogn, hag ouz porz an tropell, e labouras an orfeberien hag ar varhadourien.

## IV. Pennad.

---

<sup>2</sup> ar hreñvou : ar re greñv.

<sup>3</sup> eun eil ment : eun darn all euz ar vur.

*Enebourien ar Iuzevien a fell dezo miroud outo na zavjent a-nevez Jeruzalem.*

1. Hogen pa glevas Sanaballat penaoz e savem ar vur a-nevez, e savas droug braz ennañ ; hag en e daerded, e reas goab euz ar Iuzevien.
2. Hag e lavaras dirag e vreudeur, ha dirag eul lod braz euz a Zamaritaned : Petra a ra ar goz Iuzevien-ze ? Hag o lezel a ray ar poblou da ober ? Hag i a ray o zakrifisou, hag o feurhray en eun devez ? Hag i a hello laboura gand mein, a zo bet lakaet gand an tan en eur bern ludu ?
3. Ha Tobias an Ammoniad, a oa tost dezañ, a lavaras : Labourent ; mar deu eul louarn, e lammo dreist o mur vein.
4. Selaou, on Doue, rag goab a reer ahanom ; tro an dismegañs war o fenn, ha laka anezo da veza goapaet e douar o sklaverez.
5. Na holo ket o fallagriez, ha na vezo ket lamet o fehed a-zirag da zremm, o veza ma o-deus greet goab euz al labourerien.
6. Eul-se eh azsavjom ar vur, hag eh aozajom anezi oll beteg an hanter ; ha kalon ar bobl en em gentraouas d'al labour.
7. Hogen pa glevas Sanaballat, ha Tobias, hag an Arabied, hag an Ammonited, hag an Azotied, penaoz e ao serret gouli mur Jeruzalem, ha penaoz ez edod oh aoza an difreuzou, e savas eun droug braz enno.
8. Hag i en em stollas kevred evid dond da stourmi ouz Jeruzalem, hag aoza spiou deom.
9. Neuze e pedjom on Doue, hag e lakajom gwarded war ar vur noz-deiz evid enebi outo.
10. Hogen Judas a lavaras : An dougerien a zo skuiz ha kalz a dud a zo ; hag evel-se ne hellim ket sevel ar vur.
11. Hag on enebourien a lavaras : Na ouezent ha na glevent netra, ken na zeuim en o mesk, hag e lazim anezo, hag e lakaim al labour da ehana.
12. Hogen ar Iuzevien pere a chome e-touez an dud-se, o veza deuet, hag o veza lavaret kement-se deom deg gwech, euz an oll lehiou euz a bere e oant deuet etrezeg ennom ;
13. E likiis ar bobl dre renkad a-hed hag a-dreñv d'ar vur, gand o hlezeier, hag o goafiou, hag o gwaregou.
14. Ha goude beza evesaet mad, e savis, hag e liviris d'ar re vraz, ha d'ar renerien, ha d'ar re all euz ar bobl : Na spontit ket raso ; ho-pezet koun penaoz eo braz ha galloudeg an Aotrou : ha stourmit evid ho preudeur, evid ho mibien, evid ho merhed, evid ho krwagez, hag evid ho tiez.
15. Hogen pa glevas on enebourien penaoz e oa bet diskuliet kement-se deom, Doue a vevezas o dezo. Hag e tistrojom oll d'ar muriou, pep hini d'e labour.
16. Hag adaleg an deiz-se an hanter euz an dud yaouank en em roe d'al labour, hag an hanter all a oa dare d'ar brezel, gand o goafiou, o zirennou, o gwaregou, hag o harnezou, hag o friñsed war o lerh e oll di Juda.
17. Ar re a zave ar vur, hag ar re a zouge ar behiou, hag ar re a garge anezo, a ree o labour gand eun dorn, hag a zouge o hleze gand an dorn all :
18. Hag ar re oll a labourere, a zouge o hleze ouz o gouriz : hag i a labourere, hag a zone ar horn-boud dirazon.
19. Ha me a lavaras d'ar re vraz, ha d'ar renerien, ha d'ar re all euz ar bobl : Eul labour braz eo hag ehon, ha ni a zo amañ a-hed ar vur pell an eil diouz egile.
20. E pe leh bennag ma klevot son ar horn-boud, redit di etrezeg ennom : on Doue a stourmo evidom.

21. Hogen ni, greom al labour : hag an hanter ahanom douget ar goaf, adaleg goulou deiz beteg ma savo ar stered.
22. En amzer-ze e liviris ivez d'ar bobl : chomet pep hini gand e baotr e-kreiz Jeruzalem, ma hellim laboura noz-deiz pep hini d'e dro.
23. E-keñver me ha va breudeur, ha va faotred, hag ar warded a oa war va lerh, na zilezem ket on dillad, nemed evid en em walhi.

## V. Pennad.

*Aliou Nehemias d'ar re binvidig.*

1. Neuze ar bobl, hag o gwiragez, a reas klemmou braz a-eneb ar Iuzevien o breudeur.
2. Ha lod anezo a lavare : Re a vibien hag a verhed on-eus ; kemerom evito evid ma hellim debri ha beva.
3. Lod all a lavare : Gouestlom or parkeier, or gwiniennou, hag on tiez, evid ma or-bezo ed e-pad an naonegez.
4. Ha lod all a lavare : Amprestom arhant evid paea tellou ar roue, ha room or parkeier hag or gwiniennou.
5. Ha bremañ or hig a zo evel kig or breudeur ; hag or mibien evel o mibien ; ha setu e lakaom e gwazoniez or mibien hag or merhed, ha lod euz or merhed a zo e sklaverez, ha n'on-eus ket peadra d'o dasprena ; rag or parkeier, hag or gwiniennou a zo e porz ar re all.
6. Droug braz a zavas ennon pa o hlevis o kroza en doare-ze.
7. Ober a ris va zoñj ganen, hag e teñsis ar re vraz hag ar renerien, hag e liviris dezo : Ha c'hwi a gemer kampi digand ho predeur ? Ha me a zavas eur strollad braz en o eneb,
8. Hag e liviris dezo : Ni, evel ma ouzoh, on-eus dasprenet diouz or galloud or breudeur ar Iuzevien, pere a oa bet gwerzet d'ar broadou ; ha bremañ eta e werzot-hu ho predeur, ha ni eo o daspreno ? Hag i a davas, ha ne gavjont ger ebed da lavaroud.
9. Ha me a lavaras dezo : N'eo ket mad ar pezh a rit : perag ne gerzit-hu ket e doujañs on Doue, gand aon na vem tamallet gand ar broadou a zo da enebourien deom ?
10. Me, ha va breudeur, ha va faotred, on-eus prestet da galz, arhant hag ed ; aotreit deom oll, na houlennim netra diganto, ha ma lezim ganto ar pezh a dleont deom.
11. Distaolit eta dezo hirio o farkeier, hag o gwiniennou, hag o gwez-olived, hag o ziez ; roit zoken evito ar hantved euz an arhant, euz an ed, euz ar gwin, hag euz an eoul oh boazet da gemeroud diganto.
12. Hag i a lavaras : Disteurel a raim dezo, ha ne houlennim netra diganto ; ober a raim evel ma levere. Neuze e halvis ar veleien, hag e likiis anezo da doui penaoz e rajent evel m'am-boia laavret.
13. Goude-ze eh hejis va askre, hag e liviris : Ra hejo Doue evel-se euz e di hag euz e labouriou, kement hini ha ne zeveno ket ar ger-ze ; ra vezo hejet evel-se, ha ra zeuy da veza gwan. Hag an oll bobl a lavaras : Amen. Hag i a veulas Doue. Ar bobl a reas eta evel ma oa bet lavaret.
14. Hogen adaleg an deiz e pehini e hourhemennas ar roue din ma vijen da rener e bro Juda, adaleg an unnegved bloaz beteg an eil ha tregont euz ar roue Artaksersez, e-pad daouzeg vloaz, me ha va breudeur n'on-eus jet debret ar bara a oa dleet d'ar renerien.

15. Hogen ar renerien genta a oa bet em raog, o-doa gwasket ar bobl, hag o-doa kemeret diganto daou-ugent sikl bemdez war ar bara, war ar gwin, ha war an arhant ; hag o ministred o harge c'hoaz. Hogen me n'am-eus ket greet kement-se, o veza ma toujan Doue.
16. Hag ouspenn-ze e labouris evid aoza ar vur, ha ne brenis park ebed ; ha va oll baotred a zo en em strollet evid al labour.
17. Ar Iuzevien o-unan hag ar renerien, hag i kant den hag hanter-kant, hag ar re a oa deuet d'or havoud, euz ar poblou a oa war-dro deom, a zebre ouz va zaol.
18. Aozet e oa din bemdez eun ejenn, ha c'hweh dañvad euz ar re wella, heb niveri an evned ; hag euz a zeg devez da zeg devez, e roen kalz a win, hag a draou all, petra bennag na gemeren netra euz a gement a oa dleet d'am harg, rag gwall wasket e oa ar bobl.
19. Az-pezh koun ahanon, o ! va Doue, evid ober trugarez em heñver, hervez an oll vad em-eus greet d'ar bobl-mañ.

## VI. Pennad.

*Enebourien ar Iuzevien a glask o sponta. Kalon Nehemias.*

1. Hogen pa glevas Sanaballat, ha Tobias, ha Gosem an Arabiad, hag an oll enebourien, penaoz em-boas azsavit ar vur, ha ne oa enni difreuz ebed (petra bennag n'em-oa ket gellet beteg eno lakad ar stalafiou ouz ar perzier) ;
2. Sanaballat ha Gosem a gasas etrezeg ennon, o lavaroud : Deus, ha greom kevredigez en eur vourh bennag euz a gompezenn Ono. Hogen i a venne ober droug din.
3. Ha me a gasas kannaded dezo, evid lavaroud : Eul labour braz a ran, ha ne hellan ket diskenni, gand aon na ve greet fall, en-dra ma'z ajen d'ho kavoud, ha ma tistrojen amañ.
4. Hogen kas a rejont etrezeg ennon evid lavaroud an heveleb tra a-benn peder gwech ; ha me a respontas bepred dezo evel ar wech kenta.
5. Neuze Sanaballat a gasas etrezeg ennon evid ar bempved gwech e baotr, gand eul lizer en e zorn, a oa skrivet evel-henn :
6. Klevet eo bet e-touez ar poblou, ha Gosem en-deus e lavaret, penaoz te hag ar Iuzevien a fell deoh en em zispaha, ha rag se eo e savez ar vur, hag e fell dit en em lakaad da roue warnezo ; ha dre ze,
7. Eh-eus lakaet profeded, pere a brezeg diwar da benn e Jeruzalem, o lavaroud : Roue eo e Judea. Ar roue a dle klevoud kement-se ; deus eta bremañ, evid ma en em guzulim kevred.
8. Ha me a gasas etrezeg enno, evid lavaroud : N'eo ket bet greet evel ma levere : hogen euz da galon da-unan e lennez kement-se.
9. Hag ar re oll a sponte ahanom, o veza ma kredent penaoz e lezjem al labour, hag eh ehanjem. Hogen kreñvaad a ris va daouarn evid kement-se ;
10. Hag ez is e kuz e ti Semaïas, mab Dalaïas, mab Metabeel, pehini a lavaras din : Kuzuliom e ti Doue, e-kreiz an templ, ha serrom an noriou ; rag i a dle dond evid da laza, hag en noz-mañ e teuint evid da laza.
11. Ha me a lavaras : Ha den ebed heñvel ouzin a deh ? Ha piou evel don a yelo en templ, hag a vevo ? N'ez in ket.
12. Hag eh anavezis penaoz n'en-deus ket Doue e gaset, hogen penaoz en-doa komzet ouzin e doare eur profed, hag e oa bet touellet gand Tobias ha Sanaballat :

13. Rag eñ en-doa bet arhant diganto evid va sponta, va lakaad da behi, ha kaoud droug da rebecha din.
14. Az-pezh koun ahanon, Aotrou, en abeg da oberiou Tobias ha Sanaballat, hag ivez ar profed Noadias, hag ar brofeded all, pere a felle dezo va sponta.
15. Ar vur a oe peurzavet er pempved deiz warn-ugent euz a viz Elul, a-benn daou zevez hag hanter-kant.
16. Pa glevas on oll enebourien kement-se, an oll boblou a oa war-dro deom a oe spontet, hag a vennas gand poell enno o-unan, hag a anevezas penaoz al labour-ze a oa bet greet gand Doue.
17. Hogen en deiziou-ze priñsed ar Iuzevien a gasas kalz a liziri da Dobias, ha Tobias a gasas euz e re dezo.
18. Rag kalz a dud a oa er Judea, pere o-doa greet le dezañ, o veza ma oa mab-kaer da Zec'hénias, mab Area, ha m'en-doa Jonanan, e vab, kemeret da wreg merh Mosollam, mab Barac'hias :
19. Hag i a veule anezañ dirazon, hag a roe da anaoud dezañ ar pezh a lavaren ; ha Tobias a gase liziri evid sponta ahanon.

## VII. Pennad.

*Nivererez ar re a zeuas gand Zorobabel euz ar sklaverez.*

1. Hogen goude ma oe peurzavet ar vur, hag em-boe lakaet an noriou, ha lehiet ar borzerien, hag ar ganerien, hag al Levited ;
2. E rois va gourhemennou da Hanani, va breur, ha da Hananias, priñs palez Jeruzalem (rag hemañ a oa evel eun den gwirion, hag a zouije Doue dreist ar re all).
3. Hag e liviris dezo : Na vezet ket digoret perzier Jeruzalem, ken na vezo tomm an heol. Ha pa oant c'hoaz eno, e oe serret ha prennet an noriou ; hag e likiis e gward tud Jeruzalem, pep hini d'e dro, ha pep hini dirag e di.
4. Hogen ar gêr a oa ehon ha braz, ha dibaot e oa ar bobl a oa enni, ha ne oa ket savet an tiez.
5. Hogen Doue a lakaas em halon strolla ar re vraz hag ar renerien, hag ar bobl, evid ma niverjen anezo ; hag e kavis levr nivererez ar re a oa pignet da genta, war pehini e oa skrivet kement-mañ :
6. Ar re-mañ eo mibien ar broviñs, pere a zo distroet euz ar sklaverez, e pehini en-doa o haset Nabukodonozor, roue Babilon, hag a zo distroet da Jeruzalem, ha d'ar Judea, pep hini en e gêr.
7. Ar re a zeuas gand Zorobabel : Josue, Nehemias, Azraias, Raamias, Nahamani, Mardocheüs, Belsam, Mesfarat, Beguai, Nahum, Baana. Setu nivererez tud pobl Izrael.
8. Mibien Faros, daou vil daouzeg hag eiz-ugent.
9. Mibien Safalia, daouzeg ha tri-ugent.
10. Mibien Area, c'hweh-kant daou hag hanter-kant ;
11. Mibien Fahatmoab, euz a vibien Joseu ha Joab, daou vil eiz-kant ha triweh.
12. Mibien Elam, mil pevarzeg ha daouzeg-ugent.
13. Mibien Zetua, eiz-kant pemp ha daou-gent.
14. Mibien Zac'hai, seiz-kant ha tri-ugent.
15. Mibien Bannui, c'hweh-kant ezi ha daou-ugent.
16. Mibien Bebai, c'hwhe-kant eiz warn-ugent.



17. Mibien Azgad, daou vil daou ha c’hwezeg-ugent.
18. Mibien Adonikam, c’hweh-kant seiz ha tri-ugent.
19. Mibien Beguai, daou vil seiz ha tri-ugent.
20. Mibien Adin, c’hweh-kant pemp hag hanter-kant.
21. Mibien Ater, mab Hezekias, triweh ha pevar-ugent.
22. Mibien Hasem, eiz ha c’hwezeg-ugent.
23. Mibien Besai, pevar ha c’hwezeg-ugent.
24. Mibien Haref, daouzeg-kant daouzeg.
25. Mibien Gabaon, pemzeg ha pevar-ugent.
26. Mibien Betlehem ha Netufa, ezi ha nao ugent.
27. Tud Analot, eiz ha c’hweh-ugent.
28. Tud Betazmot, daou ha daou-ugent/
29. Tud Kariatarim, Kefrira, ha Bezot, seiz-kant tri ha daou-ugnet.
30. Tud Rama, ha Gelia, c’hweh-kant unan warn-ugent.
31. Tud Machamas, daou ha c’hweh-ugent.
32. Tud Befel hag Hai, tri ha c’hweh-ugent.
33. Tud an Neho all, daou hag hanter-kant.
34. Tud an Elam all, mil pevar deg ha daouzeg-ugent.
35. Mibien Harem, c’hwzeg-ugent.
36. Mibien Jeriko, pemep ha seiteg-ugent.
37. Mibien Lod, Hadid, hag Ono, seiz-kant unan warn-ugent.
38. Mibien Senaa, tri mil nao hant ha tregont.
39. Ar veleien : Mibien Idaia e ti Josue, nao-hant trizeg ha tri-ugent.
40. Mibien Emmer, mil daou hag hanter-kant.
41. Mibien Fashur, mil seiz ha daouzeg-ugent.
42. Mibien Arem, mil seiteg.
43. Al Levited ; Mibien Josue ha Kedmihel.
44. Mibien Oduia, pevarzeg ha tri-ugent.
45. Ar ganerien : Mibien Asaf, eiz ha seiz-ugent.
46. Ar borzerien : Mibien Sellum, mibein Ater, mibien Trimon, mibien Akkub, mibien Halita, mibien Sobai, triweh ha c’hweh-ugent.
47. An Natineed : Mibien Sob, mibien Hasufa, mibien Tebbaot,
48. Mibien Keros, mibien Sisa, mibien Fadon, mibien Ledana, mibien Hagaba, mibien Selmai,
49. Mibien Hanan, mibien Geddel, mibien Gaher,
50. Mibien Raaia, mibien Rasin, mibien Nekota,
51. Mibien Gezem, mibien Aza, mibien Fases,
52. Mibien Beasi, mibien Munim, mibien Nefusim,
53. Mibien Bakbuk, mibien Hakufa, mibien Harhur,
54. Mibien Beslot, mibien Mahida, mibien Hrasa,
55. Mibien Berkos, mibien Sisara, mibien Tema,
56. Mibien Nasia, mibien Hatifa,
57. Mibien zervijerien Salomon, mibien Sotai, mibien Soferet, mibien Farida,
58. Mibien Jahal, mibien Darkan, mibien Jeddell,
59. Mibien Safatia, mibien Hatil, mibien Foc’heret, pehini a oa savet euz a Zabaim, mab Amon.
60. An Natineed oll, ha mibien zervijerien Salomon, daouzeg ha naonteg-ugent.
61. Hogen setu amañ ar re a zeuas euz a Delmela, euz a Delharsa, euz a Gerub, euz a Addon, hag euz a Emmer, ha ne helljont ket rei da anaoud ti o zadou, hag o gouenn, na ma oant euz a Izrael.

62. Mibien Dalaia, mibien Tobias, mibien Nekoda, c’hweh-kant daou ha daou-ugent.
63. Hag euz ar veleien : Mibien Habia, mibien Akkos, mibien Berzellai, pehini a gemeras da wreg unan euz a verhed Berzellai euz a Halaad, hag a oe galvet dre o ano.
64. Ar re-mañ a glaskas o skrid en nivererez, ha n’her havjont ket ; hag i a oe distaolet euz ar velegiez.
65. Hag Atersala a lavaras dezo na zebrjont ket euz a Zant ar Zent<sup>4</sup>, ken na zavje eur beleg gouiziegi ha lenneg.
66. An oll dud-se evel eun den hepken, daou vil den ha daou-ugent, ha triweh-ugent ;
67. Heb niveri o zervijerien hag o mitizien, a bere e ao seiz mil seitegi ha c’hwezeg-ugent : hag en o zouez, kanerien ha kanerezed, pemp ha daouzeg-ugent.
68. O hezeg a oa seiz-kant c’hweh ha tregont : hag o muled, pemp ha daouzeg-ugent.
69. O hañvaled, pevar-hant pemp ha tregont ; hag o azened, c’hweh mil seiz-kant ugent.
- Beteg amañ e lenner ar pezh a zo skrivet en nivererez : ar pezh a zo war-lerh eo danevell Nehemias.*
70. Lod euz a bennou an tiadou a roas eun dra bennag evid al labour. Atersata a roas evid an teñzor mil dram aour, hanter-kant fiolenn, ha pemp-kant sae ha tregont evid ar veleien.
71. Ha lod euz a bennou an tiadou a roas da deñzor al labour, ugent mil dram aour, ha daou vil daou-hant min arhant,
72. Hag ar re all euz ar bobl a roas ugent mil dram aour, daou vil min arhant, ha seiz sae ha tri-ugent evid ar veleien.
73. Ar veleien hag al Levited, hag ar borzerien, hag ar ganerien, hag ar bobl, hag an Natineed, hag Izrael oll a chomas en o hêriou.

## VIII. Pennad.

*Esdras a lenn al lezenn dirag ar bobl.*

1. Hag ar seizved miz a oa deuet ; ha bugale Izrael a oa en o hêriou. Hogen an oll bobl en em strollas evel eun den hepken, war al leur-gêr a zo dirag porz an doureier ; hag e leverjont da Esdras ar skrivagner ma tegasje levr lezenn Moizez, en-doa gourhemennet an Aotrou da Izrael.
2. Esdra, ar beleg, a zegasas eta al lezenn dirag ar strollad euz ar wazed hag euz ar merhed, hag euz ar re oll a helle he foella, en deiz kenta euz ar seizved miz.
3. Hag eñ a lennas ennañ frêz el leur-gêr a oa dirag porz an doureier, adaleg ar mintin betek kreisteiz, dirag ar wazed hag ar merhed hag ar re boelleg ; ha diskouarn an oll bobl a oa savet da zelaoui al levr.
4. Hogen Esdras, ar skrivagner, en em lakaas en e zav war eun derez koad en-doa greet evid komza ; Ha Matatias, ha Semeia, hag Ania, hag Uria, hag Helsia, ha Maasia, en em lakaas a-zehou dezañ ; ha Fadaia, ha Misael, ha Melc’hia, hag Hasum, hag Hasbadana, ha Zac’harias, ha Mosollam, a-gleiz.
5. Hag Esdras a zigoras al levr dirag an oll bobl ; ha p’en-doe e zigoret, an oll bobl a zavas en he sav.

---

<sup>4</sup> euz a Zant ar Zent : traou santel-braz.

6. Hag Esdras a veulas an Aotrou, an Doue braz ; hag an oll bobl a respontas : Amen, amen, o sevel o daouarn. Hag i o stoui, en em strinkas d'an douar, hag azeulas Doue.
7. Koulskoude Josue, ha Bani, ha Serebia, Jamin, Akkub, Septai, Odia, Maasia, Selita, Azarias, Jozabed, Hannan, Falaia Levited, a lakaas ar bobl da devel evid am selaouje al lezenn ; hogen ar bobl a oa en he sav, pep hini en e reiz.
8. Hag i a lennas e levr lezenn Doue, frêz hag en eun doare sklêr : hag ar bobl a glevas ar pez a lennent.
9. Hogen Nehemias (pehini eo Atersata), hag Esdras, beleg ha skrivagner, hag al Levited, pere a zisklêrie al lezenn d'an oll bobl, a lavaras : An deiz-mañ a zo gouestlet d'an Aotrou, on Doue. Na leñvit ket, ha na ouelit ket. Rag an oll bobl a ouele, o klevoud geriou al lezenn.
10. Hag eñ a lavaras dezo : It, ha debrit kig lard, hag evit gwin c'hwek, ha roit lod d'ar re pere n'o-deus aozet netra evito : rag an deiz-mañ a zo eun deiz santel d'an Aotrou ; ha n'en em dristait ket, rag levenez an Aotrou eo on nerz.
11. Hogen al Levited a lakae an oll bobl da devel, o lavaroud : Tavit, ha n'en em hlaharit ket ; rag eun deiz santel eo hemañ.
12. An oll bobl eta a yeas kuit, evid debri, hag eva, ha rei lod d'ar re all, hag ober eul levenez vraz ; rag i o-doa poellet ar geriou en-doa Esdras desket dezo.
13. Hag antronoz pennou tiadou an oll bobl, ar veleien hag al Levited, en em strollas etrezeg Esdras ar skrivagner, evid ma teuje da zisklêria dezo geriou al lezenn.
14. Hag i a gavas skrivet el lezenn, penaoz en-doa an Aotrou gourhemennet, dre henou Moizez, ma chomje bugale Izrael dindan teltou en deiz gouel, er seizved miz ;
15. Ha ma vrudjent ha ma embannjent en o oll gêriou, hag e Jeruzalem, o lavaroud : It war ar menez, ha degasit skourrou gwez-olived, ha skourrou gwez ar re gaerra, skourrou mirt, ha skourrou palmez, ha skourrou gwez bodeg, evid ober teltou ganto, evel ma eo skrivet.
16. Hag ar bobl a yeas kuit, hag a zegasas an dra-mañ. Ha pep hini a reas evitañ e doare teltou war lein e di, hag e leurenn e di, hag e leurenn ti Doue, ha war gwiler porz an doureier, ha war gwiler porz Efraim.
17. An oll strollad eta euz ar re a oa deuet euz ar sklaverez a reas teltou, hag a chomas dindan an teltou ; hogen abaoe deiziou Josue, mab Nun, bugale Izrael n'o-doa ket greet evel-henn. Hag al levenez a oe braz-meurbed.
18. Hogen Esdras a lennas bemdez e levr lezenn Doue, adaleg an deiz kenta beteg an diweza ; hag i a reas ar gouel e-pad seiz devez, hag ar strollad en eizved devez, hervez ar hiz.

## IX. Pennad.

*Pinijenn ar bobl. Pedenn al Levited.*

1. Hogen er pevare deiz warn-ugent euz ar miz-se bugale Izrael en em zastumas e yun hag e seier ; hag i goloet a zouar.
2. Ha gouenn bugale Izrael en em rannas euz a beb den a-ziavêz ; hag i a zavas, hag a anzavas o fehejou, ha fallagriezou o zadou.
3. Hag o sevel en o zav, e oe lennet dezo lezenn an Aotrou, o Doue, peder gwech en deiz : ha peder gwech eh anavezent, hag eh azeulent an Aotrou, o Doue.

4. Hogen war derez al Levited e savas Josue, ha Bani, Sarebias, ha Kedmihel, Sabania, Bonni, Sarebias, Bani, ha C'hanani ; hag i a harmas gand eur vouez kreñv etrezeg an Aotrou, o Doue.
5. Hag al Levited Josue, ha Kedmihel, Bonni, Harebnia, Serebia, Odaia, Sebnia, Fatahia, a lavaras : Savit, meulit an Aotrou, ho Toue, a viken da viken : ra vezo benniget ano braz da hloar gand peb bennoz ha meuleudi.
6. Rag n'eus Aotrou ebed nemedout ; te eo eh-eus greet an neñv, ha neñv an neñvou, hag e oll arme ; an douar ha kement a zo ennañ ; ar mor ha kement a zo ennañ ; ha te eo a ro ar vuhez ad gement-se ; hag arme an neñv a azeul ahanout.
7. Te eo, Aotrou Doue, eh-eus dilennet Abram, hag eh-eus e zegaset euz a dan ar Galdeed, hag eh-eus roet dezañ an ano a Abraham.
8. Kavet eh-eus e galon feal dirazout, hag eh-eus greet kevredigez gantañ, evid rei dezañ ha d'e ouenn, bro ar Hananeed, an Heteed, hag an Amoreed, hag ar Ferezeed, hag ar Jebuseed, hag ar Hergeseed : hag eh-eus sevenet da heriou, o veza ma out gwiruon.
9. Gwelet eh-eus ivez glahar on tadou en Ejipt, ha klevet eh-eus o garm war aod ar mor Ruz.
10. Ha greet eh-eus aroueziou ha burzudou war Faraon ha war e oll zervijerien, ha war an oll bobl euz e vro ; rag gouezet eh-eus penaoz o-doa aozet pobl Izrael gand rogentez ; hag eh-eus greet eun ano dit, evel ma ema c'hoaz hirio.
11. Hag ar mor eh-eus rannet en o raog ; hag i o-deus treuzet ar mor war ar seh. Hogen o heskinerien eh-eus stlapet d'ar goueled, vel eur mên en doureier ar re greñva.
12. Rener out bet dezo en eur peul koabr a-hed an deiz, hag en eur peul tan a-hed an noz, evid ma hellje beza gwelet ganto an hent dre behini e tleent kerzoud.
13. Diskennet out war menez Sanai, hag eh-eus komzet outo euz an neñv, roet eh-eus dezo barnedigezou reiz, hag eul lezenn a wirionez, ha lidou, ha kemennou mad.
14. Roet eh-eus da anaoud dezo da zabbat santel, hag eh-eus gourhemennet dezo, dre henou Moizez da zervijer, da gelennoù, ha da lidou, ha da lezenn.
15. Bara euz an neñv eh-eus roet ivez dezo, en o naon, hag eh-eus tennet dour dezo euz ar mên, en o zehed ; hag eh-eus lavaret dezo ma'z ajent en douar az-poa touet da rei dezo, ha ma perhennent anezañ.
16. Hogen ar re-mañ, hag on tadou a zo en em renet gand balhder : kaledet o-deus o fenn, ha n'o-deus ket selaouet da hourhemennou.
17. Ha n'eo ket fellet dezo klevoud, ha n'eo ket deuet da goun dezo ar burzudou az-poa greet evito. Kaledet o-deus o fennou, ha dre enebiez int distroet a-nevez ouz ar sklaverez. Hogen te, Doue talvouduz, hegarad ha trugarezuz, habask ha leun a drugarez, n'eh-eus ket o dilezet :
18. Ha p'o-doe zoken greet evito eul leue teuzet<sup>5</sup>, ha lavaret : Hennez eo da Zoue pehini en-deus da dennet euz an Ejitp, hag o-deus greet touadellou braz.
19. Hogen te, en da drugarezou braz, n'eh-eus ket o dilezet en distro ; ar peul koabr n'eo ket tehet diouto, evid o rena a-hed an deiz, hag ar peul tan a-hed an noz, evid diskoueza dezo an hent dre behini e tleent kerzoud.
20. Da spered mad eh-eus roet dezo evid o deski, ha n'eh-eus ket tennet da vann<sup>6</sup> euz o genou ; ha dour eh-eus roet dezo en o zehed.
21. Hga eh-eus kresket niver o mibien evel stered an neñv, hag eh-eus o haset en douar e pehini az-poa lavaret d'o zadou ez ajent da vistri.

---

<sup>5</sup> eul leue teuzet : eul leue teuz, arem.

<sup>6</sup> da vann : mann (paner).

22. Ha roet eh-eus dezo ar rouanteleziou, hag ar poblou ; hag eh-eus o rannet ganto dre ar sort ; hag i o-deus bet en o herz bro Sehon, ha bro ar roue Hesebon, ha bro Og, roue Basan.
23. Hag eh-eus kresket niver o mibien evel stered an neñv, hag eh-eus o haset en douar e pehini ez-poa lavaret d'o zadou ez ajent da vistri.
24. Hag o mibien a zeuas hag a biauas an douar, ha te eh-eus izellaet dirazo ar Hananeed, tud ar vro ; hag eh-eus o lakaet etre o daouarn, hag ivez o roueed, ha poblou ar vro, evid ma rajent dezo evel ma karjent.
25. Kemeroud a rejont eta kêriou kreñv, hag eun douar strujuz ; hag i o-devoe en o herz tiez leun a beb mad ; ha puñsou greet gand re all, gwini, ha gwez-olived, ha kalz a wez-frouez ; hag i o-deus debret, hag o-deus bet o gwallh, hag a zo deuet da veza lard, hag o-deus bet kalz a draou c'hwek gand da vadelez vraz.
26. Hogen i o-deus da lakaet da vond droug ennout : pellaet int diouzit ; ha taolet eo ganto da lezenn a-dreñv o hein ; lazet o-deus da brofeded, pere o fede stard da zistrei ouzout ; hag o-deus greet touadellou braz.
27. Rag se eh-eus o lakaet etre daouarn o enebourien, pere o-deus o glaharet. Hag e amzer o gloaz o-deus garmet etrezeg ennout ; ha te eh-eus o zelaouet euz an neñv, hag hervez da drugarezou braz, eh-eus roet dezo dieuberien, evid o zenna euz a zorn o enebourien.
28. Ha pa int bet en ehan, int distroet a-nevez da ober an droug dirazout ; ha te eh-eus o lezet etre daouarn o enebourien, pere o-deus o aotrouniet. Hag i a zo distroet, hag o-deus garmet ouzit ; ha te eh-eus selaouet outo euz an neñv, hag eh-eus o diboaniet aliez hervez da drugarezou.
29. Hag eh-eus o fedet stard da zistrei d'az lezenn. Hogen i a zo embreget gand rogoni, ha n'o-deus ket selaouet da hourhemennou ; pehet o-deus a-eneb da varnedigezou, e pere e vevo an den, pa o zeveno ; ha troet o-deus o hein dit, hag o-deus kaledet o fenn, ha n'o-deus ket selaouet.
30. Gourzezet eh-eus warnezo e-pad meur a vloaz, hag eh-eus o erbedet en da spered dre henou da brofeded ; ha n'o-deus ket selaouet ; hag eh-eus o lakaet etre daouarn poblou an douar.
31. Koulskoude en da drugarezou braz n'eh-eus ket o haset da get, ha n'eh-eus ket o dilezet, o veza ma out eun Doue trugarezuz hag habask.
32. Bremañ eta, on Doue braz, kreñv ha gallouduz, pehini a vir da gevredigez ha da drugarez, na zistro ket da lagad diouz ar hlahar a zo kouezet warnom, ha war or roueed, ha war or priñsed, ha war or beleien, ha war or profeded, ha war on tadou, ha war da oll bobl, abaoe deiziou roue an Asiria beteg-henn.
33. Ha te a zo gwirion e kement a zo c'hoarvezet ganeom ; rag ar wirionez eh-eus greet ; hogen ni n'on-eus greet nemed fallagriez.
34. Or roueed, or priñsed, or beleien, hag on tadou n'o-deus ket miret da lezenn : n'o-deus ket selaouet da hourhemennou, nag an testeniou a desteniez enno.
35. Hag i en o rouanteleziou, hag er madou braz ez-poa roet dezo, hag en douar ehon ha strujuz ez-poa lakaet dirazo, n'o-deus ket da zervijet, ha n'int ket distroet euz o gwall dechou.
36. Setu ni a zo sklaved hirio ; hag en douar ez-poa roet d'on tadou, evid ma tebrjent ar bara hag ar frouez a zeuje ennañ, setu ni a zo sklaved.
37. Hag e frouez a gresk evid ar roueed eh-eus lakaet warnom en abeg d'or pehejou ; aotrounia a reont war or horvou, ha war ol loened, evel ma karont ; ha ni a zo en eur hlahar vraz.
38. War kement-se eta e reom kevredigez ganez, hag e skrivom anezi ; hag or priñsed, ol Levited, hag or beleien o-deus he siellet.

## **X. Pennad.**

*Anoiou ar re a ziellas ar gevredigez.*

1 da 27 : *n'eus nemed anoiou tud.*

28. Hag ar re all euz ar bobl, ar veleien, al Levited, ar borzerien, ar ganerien, an Natineed, hag ar re a oa en em rannet euz a boblou ar broadou evid lezenn Doue, o gwrazez, o mibien, hag o merhed.

29. Ar re oll o-doa o skiant-vad a gretee evid o breudeur, hag ar re genta anezo a zeuas da rei o ger, ha da doui penaoz e kerzjent e lezenn Doue, en-doa roet dre zorn Moizez, servijer Doue, evid seveni ha miroud oll hourhmennoù an Aotrou, on Doue, hag e varnedigezou, hag e lidou ;

30. Hag evid na roijem ket or merhed da boblou ar broadou, ha na gemerjem ket o merhed evid or mibien

31. Mar deu poblou ar broadou da zegas marhadourez, pe eun dra bennag evid ar vevidigez, evid gwerza e deiz ar sabbat, ne brenim netra diganto e deiz ar sabbat, nag en eun deiz santelet. Ar seizved bloaz a virim, hag e lezim peb dle.

32. Lakaad a raim warnom al lezenn da rei beb bloaz an drederenn euz a eur sikl evid labour ti on Doue.

33. Evid ar baraou kinnig, hag ar sakrifis peurbaduz, hag ar sakrifis-losk peurbaduz e deizioù ar sabbat, e deizou kenta ar miz, er gouelioù-lid, er sakrifisoù a beoh, hag er re evid ar pehed : ma vezo pedet evid Izrael, ha na vezo dioueret netra a gement a zo red evid ti on Doue.

34. Teurel a rejom ivez d'ar sort diwar-benn kinnig ar heuneud, etre ar veleien, hag al Levited hag ar bobl, evid ma vije douget e ti on Doue, gand tiadou on tadou, en amzer merket, a vloaz e bloaz, evid e lakaad da zevi war aoter an Aotrou on Doue, evel ma eo skrivet e lezenn Moizez,

35. Ha ma tougjem beb bloaz da di an Aotrou, ar re genta-ganet euz on douar, hag ar henta frouez euz a beb gwezenn :

36. Hag ar re genta-ganet euz or mibien, hag euz ol loened, evel ma eo skrivet el lezenn ; hag ar re genta-ganet euz on ejenned, hag euz on deñved, evid ma vijent kinniget e ti on Doue, d'ar veleien pere a zervij e ti on Doue :

37. Ha da zegas d'ar veleien, e teñzor on Doue, ar henta frouez euz or boued, hag euz or braoued, ha frouez on oll wez, hag ar rezin, hag an olived, ha da baea an deog euz on douar d'al Levited. Al Levited a zavo ivez an deog war ol labour en oll gêrioù.

38. Ar beleg, mab Aaron, en-devezo e lod euz an deogou gand al Levited ; hag al Levited a ginnigo an degved lodenn euz o deog e ti on Doue evid beza miret e ti an teñzor.

39. Rag bugale Izrael ha mibien Levi a gaso da di an teñzor kenta frouez an ed, ar gwin, hag an eoul ; hag eno e vezo listri sakr, ha beleien, ha kenerien, ha porzerien, ha servijerien ; ha ne zilezim ket ti on Doue.

## **XI. Pennad.**

*Euz ar re a chom e Jeruzalem hag e kêrioù Juda.*

1. Hogen priñsed ar bobl a chomas e Jeruzalem ; hogen ar re all euz ar bobl a daolas d'ar sort evid ma chomje an degved lodenn anezo e Jeruzalem, ar gêr zantel, hag an nao lodenn all er hêriou all.
2. Hogen ar bobl a veulas ar re oll a oa en em ginniget evid chom e Jeruzalem.
3. Setu amañ eta priñsed ar broviñs, pere a chomas e Jeruzalem, hag e kêriou Juda. Hogen pep hini a chomas en e dra, hag en e gêriou ; Izrael, ar velein, al Levited, an Natineed, ha mibien servijerien Salomon.
4. Ha lod euz a vibien Juda, hag euz a vibien Benjamin a chomas e Jeruzalem. Euz a vibien Juda : Ataias, mab Aziam, mab Zac'haarias, mab Amarias, mab Zafatias, mab Malateel. Euz a vibien Farez :
5. Maasia, mab Baruc'h, mab Kolhoza, mab Hazia, mab Adaia, mab Joiarib, mab zac'harias, mab Siloni,`
6. An oll vibien-ze da Farez, pere a chomas e Jeruzalem, a oe pevar-hant eiz ha tri-ugent, hag i tud kreñv.
7. Setu amañ mibien Benjamin : Sellum, mab Mosollam, mab Joed, mab Fadaia, mab Kolaia, mab Masia, mab Eteel, mab Isaia ;
8. Ha goude hemañ Gebbai, Sellai ; nao-hant eiz warn-ugent ;
9. Ha Joel, mab Zec'hri, a oa da benn warnezo, ha Judas, mab Senua, an eil war gêr.
10. Hag euz ar veleien : Idaia, mab Joarib, ha Jac'hin ;
11. Saraia, mab Helsias, mab Mosollam, mab Sadok, mab Meraiot, mab Ac'hitob, rener ti Doue ;
12. Hag o breudeur pere a ree labour an templ ; eiz-kant daou warn-ugent. Hag Adaia, mab Jeroham, mab Feselia, mab Amsi, mab Zac'harias, mab Fesur, mab Melc'hias ;
13. Hag e vreudeur priñsed an tiadou ; daou ha daouzeg-ugent ; hag Amasai, mab Azreel, mab Ahazi, mab Mosollamot, mab Emmer ;
14. Hag o breudeur galloudeg-braz : eiz ha c'hweh-ugent ; ha Zabdiel a oa da benn warnezo, hag eñ mab d'ar re halloudeg.
15. Hag euz al Levited : Semeia, mab Hasub, mab Azarikam, mab Hasahia, mab Boni,
16. Ha Sabatai, ha Jozabed, euz a briñsed al Levited, war an oll labouriou a reed en diavêz euz a di Doue.
17. Ha Matania, mab Mic'ha, mab Zebedei, mab Asaf, a oa da benn war ar re a veule hag a anzave gloar an Aotrou er bedenn, ha Bekbesia, an eil euz e vreudeur, hag Abda, mab Samua, mab Galal, mab Iditum ;
18. An oll Levited er gêr zantel ; pevar ha pevarzeg-ugent.
19. Hga ar borzerien : Akkub, Telmou, hag o breudeur, pere a ziwalles an noriou ; daouzeg hag eiz-ugent.
20. Hag ar re all euz a Izrael, beleien ha Levited, a chomas e oll gêriou Juda, pep hini en e dra.
21. Hag an Natineed, pere a chomas e Ofel ; ha Siaha, ha Gasfa, a oa da benn war an Natineed.
22. Ha priñs al Levited e Jeruzalem, Azzi, mab Bani, mab Hasabia, mab Matanias, mab Mic'ha. Euz a vibien Asaf e oe kanerien e servij ti Doue.
23. Rag ar roue en-doa roet e hourhemenn diwar o fenn, hag ar reiz e peb devez e-touez ar ganerien.
24. Ha Falahia, mab Mesezebel, euz a vibien Zara, mab Juda, a oa dindan dorn ar roue, e kement a zelle ouz ar bobl.
25. Hag e-keñver al lehiou all e pere e chomjont ; lod euz a vibien Juda a chomas e Kariatarbe, hag en he fabourziou ; hag e Dibon, hag en he fabourziou ; hag e Kabeseel, hag en he fabourziou.

26. Hag e Jesue, hag e Molada, hag e Betfalet,  
27. (da 36, anoïou lehiou).

## XII. Pennad.

*Gouestlerez muriou Jeruzalem.*

1. Setu amañ ar veleien hag al Levited a bignas gand Zorobabel, mab Salatiel, ha gand Josue : Saraia, Jeremias, Esdras,
2. da 6 : (anoïou tud).
7. Idaia. Ar re-ze eo priñsed ar veleien, hag o breudeur e deiziou Josue.
8. Hag al Levited : (anoïou tud), pere a oa da benn, gand o breudeur, war ar hanaouennou santel.
9. (anoïou tud), pep hini en e garg.
10. Hogen Josue a oa tad Joasim, ha Joasim a oe tad Eliasib, hag Eliasib a oe tad Joiada ;
11. Ha Joiada a oe tad Jonatan, ha Jonatan a oe tad Jeddaea.
12. Hogen e deiziou Joasim, setu amañ ar veleien ha pennou o ziadou : euz a Zarai... (anoïou tud)
13. (da 27). Hogen evid sakrerez mur Jeruzalem, e eo klasket al Levited euz o oll lehiou, hag e oent degaset da Jeruzalem, evid ma rajent ar sakrerez-se gand levenez hag anaoudegez-vad, gand kanaouennou, ha simbalou, ha lirennou, ha telennoù.
28. Hogen mibien ar ganerien en em strollas euz ar hompezennoù war-dro da Jeruzalem, hag euz a vourhiou Netufati.
29. Hag euz a di Galgal, hag euz a vroïou Geba hag Azmavel ; rag ar ganerien o-doa savet bourhiou evito war-dro da Jeruzalem.
30. Ar veleien hag al Levited en em hlanas, hag a hlanas ar bobl, hag ar perzier, hag ar vur.
31. Ha me a lakaas priñsed Juda da bigna war ar vur ; hag e ris diou vandenn vraz evid kana meuleudiou. Hag i a yeas a-zehou war ar vur, etrezeg porz an teil.
32. Hag Osaïas a yeas war o lerh, hag an hanter euz a briñsed Juda,
33. Hag Azarias, Esdras, ha Benjamin, ha Semeia, ha Jeremias.
34. Hag euz a vibien ar veleien gand o herniel-boud, Zac'harias, mab Jonatan, mab Semeia, mab Matanias, mab Mic'hala, mab Zac'hur, mab Asaf ;
35. Hag e vreudeur, Semeis, hag Azareel, Malalai, Galalai, Natanael, ha Judas, hag Hanani, gand binviou David an den Doue ; hag Esdras ar skrivagner en o raog ouz porz ar feunteun.
36. Hag i a bignas war an tu eneb, e dereziou kêr David, el leh ma sav ar vur dreist ti David, ha beteg porz an doureier war-zu ar sav-heol.
37. Hag an eil bandenn euz ar re a gane meuleudiou, a yee etrezeg an tu eneb ; ha me war he lerh, hag an hanter euz ar bobl war ar vur, ha war an tour euz ar forniou, ha beteg al lod ledanna euz ar vur,
38. Ha war porz Efraïm, ha war ar porz koz, ha war porz ar pesked, ha war tour Hananeel, ha war tour Emai, ha beteg porz an tropell ; hag i a chomas ouz porz an diwall.
39. Hag an diou vandenn euz ar re a gane meuleudiou e ti an Aotrou, a chomas en o zav, ha me ivez, hag an hanter euz ar pennou-bro a oa ganen :
40. Hag ar veleien ivez : Eliakim, Masia, Miamin, Mic'hea, Elïoenai, Zac'harias, Hanania, gand kerniel-boud.



41. Ha Masia, ah Semeia, hag Eleazar, hag Azri, ha Johanan, ha Melc'hia, hag Elam, hag Ezer ; hag ar ganerien a ganas skiltr, ha Jezraia o rener.
42. Hag i a lazaz kalz a viktimou en deiz-se, hag en em laouennaas : rag Doue en-doa o harget euz a eul levenez vraz ; o gwraez ivez, hag o bugale, en em laouennaas, ha levenez Jeruzalem a oe klevet a-bell.
43. Dilennet e oe ivez en deiz-se, e-touez ar veleien hag al Levited, tud evid o lakaad da benn war kambrou an teñzor, war ar braoued, war ar henta frouez, ha war an deogou, evid ma hellje ar re genta euz a gêr o degemeroud diganto gand trugarezou braz : rag Juda en em laouennaas kaer, o veza ma oa eno ar veleien hag al Levited.
44. Hga i a viras gand gourhemennou o Doue, ha gourhemenn an dihaouidigez ; hag ivez ar ganerien hag ar borzerien, hervez kemenn David, ha Salomon e vab :
45. Rag e deiziou David hag Asaf, abaoe ar penn kenta, e oe lakaet priñsed war ar ganerien, evid meuli hag anzavoud Doue en o han.
46. Hag Izrael oll, e deiziou Zorobabel, hag e deiziou Nehemias, a roas bemdez o lod d'ar ganerien ha d'ar borzerien : rei a reent ivez euz an traou santel d'al Levited , hag al Levited a roe euz an traou santel da vibien Aaron.

### **XIII. Pennad.**

*Al lezenn a zo lennet. Nehemias a gastiz kalz direiziou.*

1. Hogen en deiz-se e oe lennet en eul levr euz a Voizez dirag ar bobl, hag e oe kavet skrivet ennañ penaoz ne dle biken an Ammonited hag ar Voabited mond e iliz Doue :
2. O veza n'o-deus ket diambrouget bugale Izrael gand bara ha dour : ha ma o-deus degaset Balaam en o eneb, evid o milisien ; hagh on Doue a droas ar valloz e bennoz.
3. Hogen p'o-doe klevet al lezenn, e rannjont euz a Izrael an oll ziaavêzidi.
4. Ha war gement-se edo Eilasib ar beleg, pehini a oa bet da benn war teñzor ti on Doue, hag a oa kar-nez da Dobias,
5. Hogen lakaad a reas ober evitañ eun teñzor braz ; hag eno e oe kaset dirazañ evel roue, ezañs, ha listri, ha deog an ed, hag ar gwin hag an eoul ; lod al Levited, hag ar ganerien, hag ar borzerien, ha preveudiou ar veleien.
6. Hogen en oll zeiziou-ze ne oan ket e Jruzael ; rag en eil bloaz ha tregont euz a Artaksersez, roue Babilon, ez is d'e gavoud, hag e penn va buhez, e oen kaset kuit gand ar roue ;
7. Hag o veza deuet da Jeruzalem, eh anavezis an droug en-doa greet Eliasib e-keñver Tobias, oh ober dezañ eun teñzor e porched ti Doue.
8. Hag an droug a gavis braz-murbed ; hag e taolis arrebeuri ti Tobias er-mêz euz an teñzor.
9. Hag e kemenennis glannaad an teñzor ; hag e likiis kas ennañ listri ti Doue, ar sakrifis hag an ezañs.
10. Anaoud a ris ivez penaoz lodou al Levited ne oant ket bet roet dezo ; ha penaoz al Levited, hag ar ganerien, hag ar zervijerien, a oa tehet pep hini d'e vro.
11. Neuze e komzis stard ouz ar renerien, hag e liviris dezo : Perag on-eus-ni dilezet ti Doue ? Ha me o strollas, hag o lakaas da chom en o hargou.
12. Ha Juda oll a zegase er solierou an deog euz an ed, euz ar gwin, hag euz an eoul.
13. Ha ni a lakaas da renerien war ar solierou, Selemias ar beleg, ha Sadok ar skrivagner, ha Fadaias euz al Levited ; hag en o heñver, Hanan, mab Zac'hur, mab

Matanias, o veza ma oant bet anavezet evel tud feal : ha lodou o breudeur a oe fiziet enno.

14. Az-pezh koun ahanon, va Doue, en abeg da gement-se, ha na gas ket da get ar pezh em-eus greet a vad e ti va Doue, hag en e lidou.
15. En deiziou-ze e welis tud e Juda, pere a waskelle e deiz ar sabbat, pere a zouge malanou, hag a vehie war azened gwin, ha rezin, ha fiez, ha behiou a beb doare, evid degas da Jeruzalem e deiz ar sabbat. Ha me a hourhmennas dezo na werjent mui nemed en deiziou e pere e oa aotreet gwerza.
16. An D/Tiried ivez a chomas er gêr, hag a zegase enni pesked, ha kement a oa mad da werza : hag i o gwerze da vibien Juda, e deiziou ar sabbat, e Jeruzalem.
17. Rag se e tamallis ar re genta euz a Juda, hag e liviris dezo : Perag eo an droug-se a rit ? Ha perag e saotrit-hu deiz ar sabbat ?
18. Ha n'eo ket evel-henn o-deus greet on tadou ? Ha n'eo ket evel-se en-deus on Doue degaset warnom, ha war ar gêr-mañ, an oll zroug-se ? Ha c'hwi a denn c'hoaz buanegez an Aotrou war Izrael, o terri ar sabbat.
19. Pa oe eta perzier Jeruzalem en ehan e deiz ar sabbat, e liviris serra an noriou, hag e hourhemennis e vijent digoret nemed goude ar sabbat ; hag e likiis paotred din e-tal ar perzier, evid na zegasje den beh ebed e-barz, e dezi ar sabbat.
20. Hag ar varhadourien, hag ar re o-doa eun dra bennag da werza, a chomas er-mêz euz a Jeruzalem eur wech pe ziou.
21. Ha me grozas anezo, hag a lavaras dezo : Perag e chomit-hu e-tal ar vur ? Ma her grit eun eil gwech, e likiin va dorn warnoh. Abaoe neuze eta en zeujont mui e deiziou ar sabbat.
22. Lavaroud a ris ivez d'al Levited en em hlana, ha dond da ziwalloud ar perzier, ha santela deiz ar sabbat. Rag se eta, va Doue, az-pezh koun ahanon hag az-pezh truez ouzin, hervez al lod braz euz da drugarezou.
23. En deiziou-ze e welis ivez Iuzevien pere a gemere gwragez e-touez an Azotided, an Ammonited, hag ar Voabited.
24. Hag o mibien a gomze a-veh e yez an Azotided, ha ne hellent ket komza e yez ar Iuzevien ; hag i a gomze hervez an eil pobl hag eben.
25. Ha me o hrozas, hag a villigas anezo, hag e ris o zouga<sup>7</sup> ; hag e likiis anezo da doui dirag Doue, penaoz ne rojent ket o merhed d'o mibien, ha ne gemerjent ket euz o merhed evid o mibien, hag evito o-unan, o lavaroud :
26. Ha n'eo ket evel-se e pehas Salomon, roue Izrael ? Ha koulskoude ne oe roue ebed heñvel outañ e-touez an oll boblou ; hag eñ a oe karet braz gand e Zoue, ha Doue en-doa e lakaet da roue war Izrael oll ; ha merhed a-ziavêz hel lakaas ad behi.
27. Ha ni a vezo ivez dizemt, hag a ray an oll zroug-se ; ha terri a raim lezenn on Doue, o kdemeroud gwragez a-ziavêz ?
28. Hogen unan euz a vibien Joiada, mab Eliasib, ar beleg-braz, a oa da vab-kaer da Zanaballat an Horonitad ; ha me her hasas kuit diouzin.
29. Az-pezh koun, Aotrou va Doue, euz ar re a zaotr ar veleגיעز, ha beteg lezenn ar veleien hag al Levited.
30. O glana ris eta euz an oll ziavêzidi, hjag e likiis ar veleien hag al Levited, pep hini en e reiz hag en e labour,
31. Hag evid kinnig ar heuneud en deiziou merket, hag evid ar preveudiou. Az-pezh koun ahanon, o ! va Doue, en da drugarez. Amen.

---

<sup>7</sup> o zouga : ?

